

**TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ
ODASI**

TAŞUCU LİMANI VE GERİ SAHASI PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

**ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
MERSİN ŞUBESİ**

Gsm: +90 530 149 01 46
Tel: +90 324 328 93 03
Faks: +90 324 328 83 02

cmomersin@cmo.org.tr
<http://www.cmo.org.tr>

İnönü Mh. 1402 Sokak Tokatlı Apt.
No:19 Kat-1 Daire-1 Pozcu / Mersin

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Anayasanın 135. maddesinde tanımlanan 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile 6235 sayılı yasaya göre kurulmuş kamu kuruluşu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

MERSİN ŞUBE

TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ
ODASI

CEYPORT TAŞUCU LİMANI VE GERİ SAHASI PROJESİ ÇED RAPORU İNCELEME NOTLARI

Taşucu Limanın Mevcut Özellikleri

Mevcut Taşucu Limanı, 1977 yılında yapımına başlanan ve 1985 yılından itibaren faaliyete geçen, Mersin ilinin ikinci büyük limanıdır. Mersin, Silifke, Taşucu'nun hemen doğu sınırında bulunan Liman, 1.750 m ana dalgakıran ve 500 m uzunluğunda tali dalgakıran ile oluşturulan yaklaşık 331.000 m² korunaklı basen içerisinde bulunan yanaşma yerlerinden oluşmaktadır.

Mevcut durumu ile Taşucu Limanı baseninde su derinliği 10 m, gemi manevra dairesinin çapı 400 m'dir. Toplam uzunluğu 280 m ve su derinliği 6 m olan üç rıhtımın oluşturduğu bölümün kara tarafında uluslararası niteliklere sahip yolcu salonu bulunmaktadır. Yük gemileri 130 m uzunluğunda ve 6 m derinliğinde bir rıhtım ile 180 m uzunluğunda 10 m derinliğinde bir rıhtıma yanaşabilmektedir. Ayrıca 20 m uzunluğunda 10 m derinliğinde küçük bir rıhtıma ise Ro-Ro gemileri yanaşmaktadır. Söz konusu tüm rıhtımlar beton bloklarla oluşturulmuştur.

Şekil 1. Mevcut Kıyı Yapıları

1

Gsm: +90 530 149 01 46
Tel: +90 324 328 93 03
Faks: +90 324 328 83 02

cmomersin@cmo.org.tr
http://www.cmo.org.tr

İnönü Mh. 1402 Sokak Tokatlı Apt.
No:19 Kat-1 Daire-1 Pozcu / Mersin

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Anayasasının 135. maddesinde tanımlanan 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile 6235 sayılı yasaya göre kurulmuş kamu kuruluşu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

MERSİN ŞUBE

TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ
ODASI

Liman ve Liman Geri Sahasındaki Taşınmaz, 24.06.2009 tarih ve 27268 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararı ile “Turizm Tesis Alanı” fonksiyonu tanımlayan imar planı ile turizm alanı olarak değerlendirilmesine karar verilmiştir. Bu çerçevede Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) tarafından 22.06.2009 tarihinde onaylanan imar planına göre söz konusu alan Turizm Tesis Alanı ve Yat Limanı olarak düzenlenmiştir. Ancak bu plan açılan dava sonucunda Danıştay 6. Dairesi’nin 19.06.2013 tarihli kararı ile iptal edilmiştir. Tesis alanı daha önce sulak alan tampon bölgesinde kalmaktayken, Ulusal Sulak Alan Komisyonu’nun 13.06.2016 tarihli kararı ile Göksu Deltası Sulak Alan sınırları dışında bırakılmıştır.

Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından 28.12.2016 tarihli alınan karar ile alana yönelik 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı değişikliği, 1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1.000 ölçekli Uygulama İmar Planı onaylanmıştır.

Onay ile beraber alan Liman Alanı, Lojistik Tesis Alanı ve Sanayi Tesis Alanı fonksiyonlarına sahip olmuştur. Liman ve liman geri sahasında bulunan taşınmaz, Sümer Holding A.Ş. Taşucu Kağıt Sanayi İşletmesi adıyla 23.01.2017 tarihinde Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. (TDİ)’ye devredilmiş ve özelleştirme çalışmaları yeniden başlatılmıştır. Liman; Özelleştirme süreci tamamlanana kadar TDİ tarafından işletilmiştir.

Taşucu Limanı 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde 2021 yılında düzenlenen ihale kapsamında Taşucu Limanı (Liman Alanı ve Lojistik Tesis Alanı) 40 yıl süreyle özel bir firmaya ‘İşletme Hakkının Verilmesi’ ve Liman Geri Sahası’nda Bulunan TAŞINMAZ (Sanayi Tesis Alanı) “satış” yöntemiyle olmak üzere bir bütün halinde özelleştirilmiştir (Kaynak: Nihai ÇED Raporu).

Taşucu Limanın Genişleme Projesi Kapsamında Yapılması Öngörülen İşlemler

Proje kapsamında İmar Planı kararları uyarınca yapılacak değişiklik/revizyonların sonucunda CEYPORT Taşucu limanı yıllık yaklaşık 3.000.000 ton yük elleçleme kapasitesine ulaşması hedeflenmektedir. Limana 80.000 DWT’a kadar konteyner, genel kargo, araç taşıyıcı, dökme yük, Ro-Ro ve tanker gemileri kabul edilmesi düşünülmektedir.

Proje kapsamında liman ve geri saha (park alanı dahil) ile lojistik ve sanayi alanı için kullanım hakkı faaliyet sahibine ait olup, proje kapsamında liman faaliyetleri (dip tarama ve dolgu ile iskele/dalgakıran revizyonu ve geri saha) iş bu ÇED raporu kapsamında değerlendirilmiştir. Ancak liman alanının arka tarafında yer alan lojistik ve sanayi alanında

2

Gsm: +90 530 149 01 46
Tel: +90 324 328 93 03
Faks: +90 324 328 83 02

cmomersin@cmo.org.tr
http://www.cmo.org.tr

İnönü Mh. 1402 Sokak Tokatlı Apt.
No:19 Kat-1 Daire-1 Pozcu / Mersin

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Anayasanın 135. maddesinde tanımlanan 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile 6235 sayılı yasaya göre kurulmuş kamu kuruluşu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

MERSİN ŞUBE

TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ
ODASI

yapılabilecek faaliyetler için oluşabilecek çevresel etkiler kümülatif olarak değerlendirildiği ÇED raporunda belirtilmiştir.

CEYPORT Taşucu Uluslararası Liman İşletmeciliği A.Ş. Onaylı İmar planı kararları uyarınca Liman alanında;

- Öncelikle mevcut tali dalgakıran kaldırılacak ve yaklaşık 180 m batıya yaklaşık 500 m uzunluğunda yeni bir tali dalgakıran yapılacaktır.
- Ana dalgakıran damuzvarından itibaren 250 m batıya doğru uzatılarak liman baseni büyütülecektir.
- Yeni yapılan tali dalgakırana doğru toplam 640 m uzunluğunda 20 m genişliğinde bir kazıklı rıhtım tasarlanmıştır. Böylece aynı anda 200 m boyunda draftı -14 m olan üç gemi için yanaşma yeri sağlanmış olacaktır.
- 240 m uzunluğunda liman içi -10 m, liman dışı ise -8 m derinliğe sahip bir iskele/tali dalgakıran projelendirilecektir.
- Tasarlanan bu iki rıhtım arasında yaklaşık 60 m uzunluğunda kapak atma rampası olan, Ro-Ro gemilerinin yanaşabileceği ve aynı zamanda tali dalgakıran üzerindeki rıhtımı yaslanma rıhtımı olarak kullanabileceği bir kazıklı rıhtım da yapılacaktır.
- Toplam yaklaşık 82.000 m² alanda dolgu faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Bunun 10.000 m²'si ana dalgakıran (deniz yüzeyi üzerinde kalan alan), 15.000 m²'si tali dalgakıran (deniz yüzeyi üzerinde kalan alan), 19.000 m²'si yeni rıhtım sahası ve 38.000 m²'si liman içindeki dolgu sahalarından oluşmaktadır.
- Proje kapsamında liman inşaatında yaklaşık 1,1 milyon m³ (2 milyon ton) dolgu malzemesinin kullanılması planlanmaktadır.
- Toplamda yaklaşık 545.000 m²'lik bir alanda (450.000 m² taban + 95.000 m² şevler) yaklaşık 2,5 milyon m³ tarama malzemesinin açığa çıkması beklenmektedir.
- Liman Alanı içerisinde Lojistik Tesis Alanı, Sanayi Tesis Alanı (Serbest Bölge Alanı) fonksiyonlarına sahip bölgeler yer almakta ve faaliyete geçmesi için çalışmalar yapılacağı bildirilmiştir.

3

Gsm: +90 530 149 01 46
Tel: +90 324 328 93 03
Faks: +90 324 328 83 02

cmomersin@cmo.org.tr
http://www.cmo.org.tr

İnönü Mh. 1402 Sokak Tokatlı Apt.
No:19 Kat-1 Daire-1 Pozcu / Mersin

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Anayasanın 135. maddesinde tanımlanan 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile 6235 sayılı yasaya göre kurulmuş kamu kuruluşu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

MERSİN ŞUBE

TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ
ODASI

Şekil 2. Proje Sahası ve Çevresindeki Mevcut/Planlanan Faaliyetler

Projenin süresi: Projenin inşaat işlemlerinin inşaatı başladıktan sonra 2 yılda tamamlanması planlanmaktadır. İşletme ömrünün ise yapılacak teknolojik iyileştirmelerle birlikte 40 yıl olacaktır.

Şekil 3. Deniz Tarafı ve Kara Tarafına Ait Genel Vaziyet Planı
(Kaynak: Nihai ÇED Raporu)

4

Gsm: +90 530 149 01 46
Tel: +90 324 328 93 03
Faks: +90 324 328 83 02

cmomersin@cmo.org.tr
http://www.cmo.org.tr

İnönü Mh. 1402 Sokak Tokatlı Apt.
No:19 Kat-1 Daire-1 Pozcu / Mersin

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Anayasasının 135. maddesinde tanımlanan 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile 6235 sayılı yasaya göre kurulmuş kamu kuruluşu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

MERSİN ŞUBE

Taşucu Limanı ve Geri Sahası Projesi İçin Değerlendirme İçeriği

İlgili Proje ile ilgili yayınlanan Nihai ÇED raporu tarafımızca incelenmiş olup Çevre Mühendisleri Odası Mersin Şubesi olarak proje ve çevresi hakkındaki görüşlerimiz aşağıdaki bölümlerde yer almaktadır.

1. ÇED raporunda yer alan ‘Proje sahasının batısında Taşucu Balıkçı Barınağı yer almakta olup, planlanan projenin inşaat ve işletme aşamalarında deniz kirliliğine sebebiyet verecek herhangi bir faaliyet (denize herhangi bir atık v.b. atılmaması, inşaat aşamasında akıntı yönü ve hızı dikkate alınarak tarama işlemlerinin yapılması vb.) yapılmayacaktır.’ ibaresi yer almaktadır. Limanların doğal ve işletme şartları göz önüne alındığında ve olası işletme faaliyetlerine bakıldığı zaman yukarıda belirtilen ibarenin mümkün olamayacağını söyleyebiliriz. Her bir liman kendi özelinde çevresine ve bulunduğu ortama çevresel anlamda etkileşim içerisinde olduğu ve olumlu ya da olumsuz yönde etki etme potansiyeli taşımaktadır.

Nihayetinde Liman Operasyonlarının Çevresel Etkileri konulu akademik ve teknik çalışmalara bakıldığı zaman limanlar gerek inşaat gerekse işletme sırasında buldukları bölgelerde hava, su ve toprak kirliliğine neden olabilmektedirler. Limanlar, konumları başta olmak üzere, sınıfı, operasyon yoğunluğu, elleçlenen yük çeşitleri ve yüklerin özellikleri gibi faktörler çevresel etkiler üzerinde önemli role sahiptir. Diğer taraftan liman operasyonlarının deniz ortamında su kalitesi üzerinde önemli olumsuz etkileri vardır. Gemi kaynaklı evsel nitelikli atık sular, sintine suları, limanda yüzey akışına geçen yağmur suları, gemi boyası ve petrol sızıntısı ile diğer liman faaliyetlerinden kaynaklanan kirleticiler verilen tahattütler yerine getirilmediği takdirde su kirliliğine neden olabilmektedirler.

Ayrıca, Limanların genişleme çalışmaları sırasında yapılan dip taramaları ve dolgu çalışmaları ile doğal habitatın hasar görmesine, siltasyon hızının değişimine ve liman içi suların oksijensiz hale gelmesine neden olma potansiyeli bulundurlar. Ayrıca gemi motorları, fanlar, vinçler, traktörler ve kamyonlar gibi birçok kaynak liman bölgelerinde hava, su, toprak ve gürültü kirliliği gibi etkenlere neden olmaktadır (Boran, M., Alkan, N. 2018).

Özellikle dip tarama esnasında sedimentte tutulu bulunan ağır metaller başta olmak üzere, mikroplastikler, ve diğer kalıcı organik kirleticiler su kolonuna geçiş yapacak ve dalga ve diğer karışım hareketleriyle de liman alanı dışı da dâhil olmak üzere taşınacaktır. Bunun yanında hafriyat çalışmaları esnasında çıkartılan dip çamurunun akıbeti net olmayıp ÇED raporundan anlaşıldığı kadarıyla yönetmeliklerden hareketle ya dolgu malzemesi olarak kullanılacak-ki

büyük çoğunluğunun bu şekilde kullanılacağı anlaşılmaktadır- ve bu işlem esnasında zemine yakın bölgelerde sedimente hapsolmuş kirleticilerin ve diğer elementlerin su kolonunda serbest hale geleceğini söylemek mümkündür. Sedimentte hali hazırda tutulu bulunan ağır metaller başta olmak üzere, mikroplastikler, ve diğer kalıcı organik kirleticiler ile ilgili herhangi bir analiz olmadığından sedimentten hareketi sonrası su kütlesine tekrar geçebilecek kirliliğin ve bu kirliliğin etkilerinin araştırılması gerekmektedir. Buna dair nasıl bir önlem alınacağı ise açık ve net bir şekilde açıklanmamıştır.

Liman yapım faaliyetleri esnasında su kalitesinde meydana gelen değişimler denizel ortamdaki fitoplankton komunitelerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu durum da birincil üretimin çökmesine ve beraberinde besin zincirinin zarar görmesine neden olabilmektedir. Askıdaki maddenin fitoplankton üzerindeki etkisi, doğal sığ sularda detaylı olarak incelenmiştir. Bu ekosistemlerde, rüzgârın neden olduğu karışım veya türbülanslı gelgit akıntıları sonucunda önemli miktarlarda askıda kalan madde dipten su sütununa yükselebilir. Fitoplanktonun gelişimi aşırı bulanıklık zamanlarında ışık azlığından dolayı sınırlanmaktadır çünkü bulanıklıktaki ışık yoğunluğu, fitoplankton türlerinin gelişimi açısından sınırlayıcı faktördür. Bölgenin statüsü ve barındırdığı türlerin besin zincirine bağlı olduğu göz önünde bulundurulduğunda gerek dip tarama, gerek diğer inşaat faaliyetleri gerekse de liman faaliyete geçtiğinde meydana gelecek olan gemi pervanesinin karıştırıcı etkisi nedeniyle uzun dönemli bir biyoçeşitlilik hasarı oluşması olasıdır.

Sonuç olarak Liman aktivitelerinin çevresel etkileri hem limanın inşaatı aşamasında ve hem de liman operasyonları sonucu ortaya çıktığı özellikle doğal ve sucul habitat üzerinde önemli etkilerinin olduğu birçok çalışmada ortaya konulmuştur. ÇED raporunda sunulan 'planlanan projenin inşaat ve işletme aşamalarında deniz kirliliğine sebebiyet verecek herhangi bir faaliyet yapılmayacaktır' ibaresi akademik ve teknik yönüyle gerçek ile bağdaşmadığı, Liman operasyonları çalışmalarının inşaat ve işletme faaliyetleri göz önünde bulundurulduğunda gerek denizel gerekse diğer çevresel ortamlara olan olumsuz etkilerinin olabileceği ile ilgili durum teknik açıdan rasyonel olarak bildirilmediği görülmektedir.

2. İlgili ÇED raporunda 'projenin etki alanını 1,5 km yarıçapı olarak belirlendiği ve proje etki alanı içerisinde;

- Kum Mahallesi ve Taşucu Mahallesi'ne Ait Yerleşimler
- Tarım Arazileri
- Karayolu

- Balıkçı Barınağı
- Halk Plajı yer aldığı' belirtilmiştir.

Bilindiği üzere Göksu deltası proje alanının tampon bölgesinde yer almaktadır. Ayrıca tesis alanı daha önce sulak alan tampon bölgesinde kalmaktayken, Ulusal Sulak Alan Komisyonu'nun 13.06.2016 tarihli kararı ile Göksu Deltası Sulak Alan sınırları dışında bırakılmıştır. Nihayetinde proje alanı geçmişten bu güne Göksu deltasının hem içerisinde hem de tampon bölgesinde olduğu anlaşılmaktadır.

Proje kapsamında liman ve geri saha (park alanı dahil) ile lojistik ve sanayi alanı için kullanım hakkı faaliyet sahibine ait olup, proje kapsamında liman faaliyetleri (dip tarama ve dolgu ile iskele/dalgakıran revizyonu ve geri saha) iş bu ÇED raporu kapsamında değerlendirilmiş olduğu belirtilmiş ve kümülatif çevresel hesaplamalar yapıldığı ÇED raporunda yer almaktadır.

Ancak, ilgili ÇED raporunda 'Kümülatif çevresel etkenler göz önünde bulundurulduğu' belirtilmişken Göksu Deltası gibi Ramsar Sözleşmesi gibi uluslararası koruma statüsünde olan ve korunan Özel Çevre Koruma Bölgesinin proje alanına yakın mesafede iken neden çevresel etki değerlendirmenin içerisine dâhil edilmediği sorusu cevap bulunması gereken önemli soru işaretlerinden birisidir. Bu açıdan ÇED raporundan anlaşılacağı üzere, projenin etki alanını Göksu Deltasını göz ardı edilerek 1,5 km yarı çapı olarak belirlemesi, yatırımın çevresel etki değerlendirme açısından eksik, çevre sahasındaki biyoçeşitliliği koruma yönündeki yaklaşımı ile kadük, ulusal ve uluslararası sözleşmelerde yer alan ekoloji ve biyoçeşitlilik yükümlülüklerinin gerekliliklerini yerine getirme yönüyle de uygun olmadığı görülmektedir.

Sonuç olarak İlgili projenin ÇED raporunda çevresel etki düzeyi belirlenirken belirli sınırlar belirtilerek Uluslararası Ramsar Sözleşmesi ile koruma altında olan Göksu Deltasının dahil edilmemiş olduğu görülmekte ve bu durumun kabul edilebilir bir durum olmadığını ifade etmek gerekmektedir.

3. Onaylanan ÇED Raporunda;

'Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 19.07.2017 tarihli ve 26571867-165/33.05.19/3536 sayılı kararında; 7893 nolu parselde kalan tescilli taşınmaz kültür varlığı ortaçağ dönemi yapı kalıntısının koruma alanında kaldığı belirtilmiştir. Proje alanı içerisinde arkeolojik sit alanına ait bulgular yer aldığı ÇED raporunda yer almıştır.

Silifke çok uzun yıllar süregelen ve farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış ve bütün coğrafi, tarihi ve kültürel zenginlikleri içerisinde barındırmaktadır. Silifke kentinde,

Seleukoslar Dönemi (M.Ö. 312-M.Ö. 64), Roma Dönemi (M.Ö. 64-395), Bizans Dönemi (395-647), Karamanoğulları Dönemi (1256- 1483), Osmanlı Dönemi (1483-1923) ve Cumhuriyet Dönemi (1923 ve sonrası) olmak üzere, 6 idari dönem söz konusudur. Her bir dönemin izlerinin yansıdığı kent yaşamının harmanlanmasıyla oluşan, kültürel ve fiziksel verilerin ortaya çıktığı kent tarihi ve kent kültürü bağlamında Silifke önemli bir konumda olmakla birlikte, kentteki tarihi, coğrafi ve fiziki yapılanmanın ortaya çıkmasına neden olan nadir yerleşkeler arasında yer almaktadır.

Proje sahasında bulunan arkeolojik sit alanı ve çevresinde Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünce arkeolojik çalışmaların yürütülmediği bilinmektedir. ÇED sahası içerisinde kalan kültürel ve tarihi miras olan yapıların gün yüzüne çıkarılması son derece önemli olup konu hakkında neden çalışma yapılmadığı cevap aranması gereken diğer sorular arasındadır. Ayrıca liman faaliyetlerindeki artış ile birlikte alanın üzerindeki insan faaliyeti baskısı artacak ve ilgili doğal ve kültürel varlıklar oldukça kırılgan hale gelecektir.

4. ÇED raporunda “Deniz Kaplumbağalara yönelik ‘Limanı’nın genişletilmesi ve büyütülmesi sahasında bu türlerin yumurta bırakıp üreyebileceği bir bölge yer almamaktadır. Sadece Limanı batısında küçük bir kumsal bulunmakta ancak yaptığımız araştırmada bu kumsalda da yuvaya rastlanılmamıştır” ibaresi yer almaktadır.

Lakin bilindiği üzere Türkiye’nin Akdeniz kıyılarında belirlenmiş ve resmî olarak kabul edilmiş 21 yuvalama kumsalı bulunmaktadır. Bu kumsalların beş tanesi Mersin ilinde yer alıp bir tanesi de Göksu Deltası Kıyıları olarak belirlenmiştir.

Caretta caretta “nesli tehdit altında olan türler” arasındadır. Ayrıca ülkemizin de taraf olduğu Bern ve Barcelona Sözleşmeleri gereği deniz kaplumbağaları “kesin koruma altına alınan fauna türleri” listesinde yer almaktadır.

Deniz kaplumbağaları denizlerdeki ve kumsallardaki biyolojik ve kimyasal değişikliklere karşı oldukça hassastır. Neslinin tehdit eden çok sayıda antropojenik faktör mevcuttur. Deniz kaplumbağalarının fizyolojik ve morfolojik gelişimleri, yumurtaların kumsala bırakılmasından itibaren çeşitli çevresel etkilere maruz kalmakta ve bu çevresel etkiler popülasyonun yapısını doğrudan etkilemektedir (Sert, H. ve ark. 2023).

Yuvalama kumsallarının konutlar, oteller ve restoranlar tarafından işgal edilmesi, kumsaldan kum alımı, zararlı insan faaliyetleri, turizm ve turizm ile ortaya çıkan ışıklı mekânların sayısındaki artış, erozyon ve bunun sonucu olarak kumsalların daralması veya ortadan kalkması, gel-git sonucu denizin yükselmesiyle yuvaların su altında kalma riski,

kumsala atılan çöpler sonucu oluşan kirlilik deniz kaplumbağalarının karada yaşadığı sorunların başında gelmektedir. Düzensiz gelişen turizm kumsallarının yanlış kullanılmasına yol açmakta ve bunun sonucu olarak deniz kaplumbağalarının yaşam döngülerinin karaya bağlı olan kısmını olumsuz yönde etkilemektedir.

Deniz kaplumbağaları için diğer bir önemli tehdit de dip tarama çalışmaları ve gemi trafiğidir. Dolayısıyla liman genişleme esnasında yapılacak olan dip tarama işlemleri ve faaliyete geçtikten sonra artacak olan gemi trafiğinin deniz kaplumbağaları üzerinde olumsuz etki yapacağı açıktır.

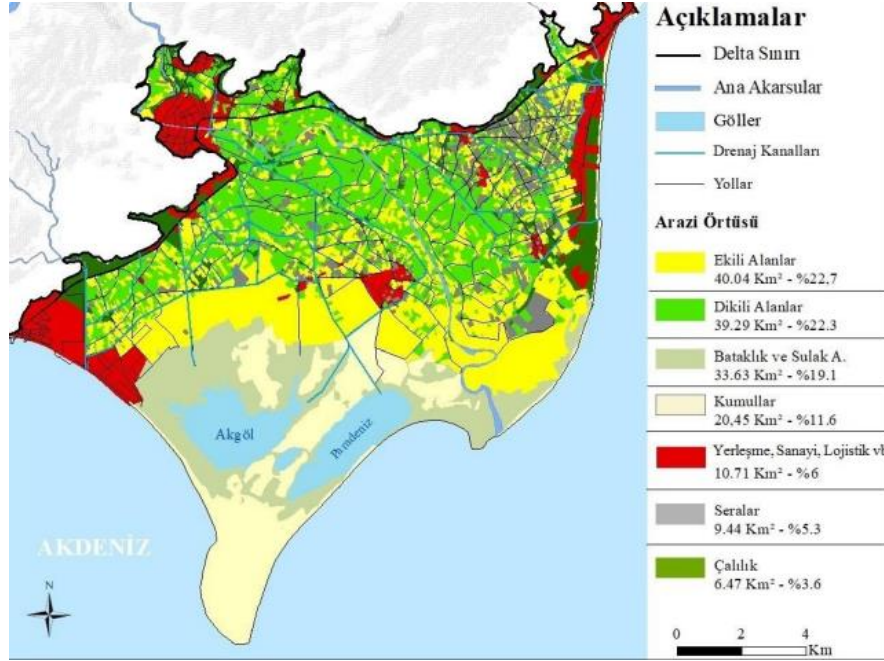
Yukarıda verilen bilgiler ışığında onaylanan ÇED raporunda Deniz Kaplumbağalara yönelik somut elle tutular veriler sunulmadığı, olası etki düzeyi ve çözüm önerileri ortaya konulmadığı görülmektedir. Raporda gerek dip tarama çalışmaları gerekse gemi trafiği kaynaklı olası ölüm vakalarından bahsedilmemesi ve olası risk olarak da 'Sadece Limanı batısında küçük bir kumsal bulunmakta ancak yaptığımız araştırmada bu kumsalda da yuvaya rastlanılmamıştır' ibaresinin yer alması deniz kaplumbağalarının tescilli yuvalama alanı olan Göksu Deltasının varlığını sorgulayıcı ve sorunun etki düzeyinin geçiştirici bir yöntem içerisinde olduğunu göstermektedir.

5. Proje Alanı Etrafındaki Tarım Alanları ve Tarımsal Faaliyetler Üzerindeki Etki

ÇED raporunda tarım alanları ve faaliyetleri konularında ülke geneli, Mersin ve Silifke genelinde teknik bilgiler sunulmasına rağmen, ÇED sahası yakın çevresi hakkında herhangi bir bilgi verilmediği görülmüştür.

Göksu Deltası ve çevresi, eski dönemlerden beri tarımsal üretime sahne olmaktadır. Delta arazi kullanımını açısından çeşitlilik göstermekte, tarımın yanı sıra, turizm, lojistik, sanayi, yerleşme ve ulaşım gibi faaliyetler de deltada önemli alan kaplamaktadır. Bulgulara göre 2021 yılı itibariyle deltada; yerleşme, sanayi, tarım alanları, yollar ve soğuk hava depolarının deltanın tamamına oranı % 62'dir. Lagün ve bataklıkların kapladığı alan da göz önüne alındığında bu oran arazi kullanımının yoğun olduğunu göstermektedir.

Göksu Deltası'nda tarımın mevcut durumu TÜİK verileri, 2021 ve 2022 yıllarına ait uydu görüntüleri kullanılarak açıklanmıştır. Deltada tarımsal faaliyetler dikili, ekili tarım ve seracılık olmak üzere üç başlıkta ele alınmıştır. Bulgulara göre, Göksu Deltasında 2021 yılı itibariyle 88.77 km²'lik alanda tarımsal faaliyetler yürütülmektedir. Deltada en geniş alanı ekili (% 22,7), dikili tarım alanlarının (% 22,3) kapladığı, seracılığın ise % 5,3'lük orana sahip olduğu belirlenmiştir (Bağcı, Topal 2022).

Şekil 4: Göksu Deltası'nın 2021 yılı arazi kullanım haritası (Bağcı, Topal 2022)

Nitekim proje sahası çevresinin verimli tarım arazileri olduğu bilinmekte olup ilgili yatırımın ileri dönemlerde gerçekleşmesi muhtemel sanayi alanındaki yatırımlar ile birlikte düşünüldüğünde çevresindeki tarım arazileri üzerinde doğrudan ya da dolaylı olarak olumsuz etkiler oluşturabileceği düşünülmektedir.

İlgili projenin hayata geçmesi ve bölge ile ilgili gelecekteki yatırım projeksiyonları düşünüldüğünde Göksu Deltasının gerek biyoçeşitliliği gerekse tarımsal faaliyetlerine etki edecek bir düzlemin ortaya çıkmasına neden olacağı söylenebilir. Bu noktada Göksu Deltası konumu ve doğal kaynakları nedeniyle uzun zamandır yerleşmeye sahne olması ve Deltada arazi kullanımının günden güne artması antropojenik baskıyı beraberinde getirerek, deltanın kuzey kesimleri yerleşmeye sahne olması, güney kısmı tarım, sanayi ve turizm için kullanılmaya başlaması ve artarak devam etmesi ile Deltanın varlığı ve gelecek nesillere aktarımı için son derece kritik süreci beraberinde getirmektedir.

Diğer yandan, limanın genişlemesi ve gelecek dönemlerdeki sanayi tesislerinin faal olmasıyla birlikte liman çevresinde meydana gelmesi muhtemel yapılaşmanın da artmasıyla

birlikte liman ve sanayi tesis alanlarına gelecek araç sayısında artış meydana geleceği, gerek tarım gerekse biyoçeşitlilik üzerinde baskı oluşturacağı açıktır.

Nihayetinde, ÇED raporunda proje alanı yakın çevresinde yer alan tarımsal alanları ve üretime dair neden bilgiler içermediği ve olası çevresel etkilerinin neler olabileceği ve projenin kümülatif etki hesaplamaları yönüyle değerlendirme içerisine alınıp alınmadığı net olmamakla birlikte önemli bir eksiklik barındırdığı görülmektedir.

6. Onaylanan ÇED raporunda:

- ‘Proje kapsamında planlanan inşaat faaliyetleri deniz kesiminde gerçekleştirilecek olup, karasal alanda herhangi bir inşaat faaliyeti yapılmayacaktır.
- Faaliyetin inşaat ve işletme aşamalarında yer altı ve faaliyet alanının karasal çevresinde yer alan yüzeysel su kaynaklarına herhangi bir etkisinin olması beklenmemektedir ibaresi yer almaktadır.

28.12.2016 tarihinde Onaylanan planlar nezdinde ilgili proje alanı /liman alanı, Lojistik Tesis Alanı ve Sanayi Tesis Alanı fonksiyonlarına sahip olmuştur. İleriki dönemlerde Liman alanı içerisinde faaliyete geçirilmesi planlanan Lojistik Tesis Alanı ve Sanayi Tesis Alanı içerisinde hangi sanayi tesislerinin yer alacağı ve bu sanayi tesislerinin çevresel etki düzeyleri ile birlikte kümülatif olarak değerlendirilmesinin yapılması ve çevresinde yer alan ekolojik kaynaklara olan etkisinin ne olacağı bildirilmesi ile ancak, çevresinde yer alan su kaynaklarına olan etkisini öngörebiliriz. Bu açıdan Lojistik Tesis Alanı ve Sanayi Tesis Alanı için yapılmayan bir değerlendirme ile birlikte ÇED raporunda yer alan yukarıdaki ibarelerin yanıltıcı olabileceğini söylemek mümkün olacaktır.

7. Göksu Deltası Tampon bölgesinde yer alan ilgili yatırımın olası sonuçları arasında yer alabilecek kontrollü veya kontrolsüz kentleşme baskının olumsuz etkileri üzerine ÇED raporunda herhangi bir ibare yer almadığı görülmektedir.

İlgili proje ile birlikte Limanın genişlemesi ve sanayi faaliyetlerinin artması ile birlikte Silifke belirli bir nüfus yoğunluğunun artmasına ve kentleşme baskısı altına gireceği olasıdır. Nihayetinde Limanın büyümesi ve Lojistik Tesis Alanı ve Sanayi Tesis Alanı olarak faaliyete geçmesi ile birlikte bölgede;

- Çevre bölgelerden gelişim kutbuna olan göç sonrası altyapı hizmetleri yetersiz kalacak, kalkınma kutuplarında düzensiz kentleşme yaşanma riski ile karşı karşıya kalınacağı,

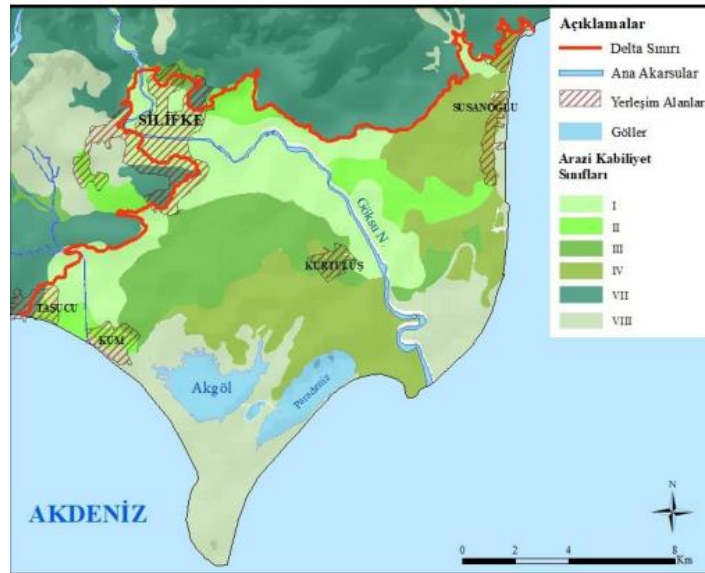

- Liman çevresindeki yaşam alanlarında daha aktif ve işlevsel hale gelerek Göksu Deltası gibi ekolojik özelliklere sahip bölgeler baskı altına gireceği,
- Liman işleyişinin çevresel yaşam kalitesi ve yapılaşmaya olan etkileri artacağı,

söylenbilir.

Böylece limanın genişlemesi ve sanayi tesis alanlarının bölgede faaliyete geçmesiyle birlikte özellikle Göksu Deltası üzerindeki antropojenik ve çevresel baskılarda artış meydana geleceği ve otel, konut, alışveriş ve eğlence merkezi gibi yatırım çekebilecek türden yapılaşmalara açılarak, küresel kentin ruhuna uygun bir şekilde kentin dönüşümü kolaylaştırılmış olma ihtimali ortaya çıkacaktır. Şekil 5'te belirtilen Göksu Deltası arazi kullanım kabiliyet sınıfları haritası görselinde de görüleceği gibi Liman sahasının genişlemesi ve sanayi tesislerinin bölgede artması sonucunda Göksu Deltasına olan baskı artabileceği düşünülmektedir.

Nihayetinde Projenin tamamlanması ile birlikte gelecek projeksiyonların ortaya konulması açısından antropojenik yönüyle mevcut kara altyapısına getireceği ek yük belirtilmemiş ve etkiler dikkate alınmamış olduğu anlaşılmaktadır. Bu noktada ÇED raporunda bu türden bir yaklaşımın bulunmaması ve öngörülmemesi önemli bir eksiklik olarak görülmektedir.

Şekil 5. Göksu Deltası arazi kullanım kabiliyet sınıfları haritası (Bağcı, Topal 2022).

8. ÇED Raporunda deniz içi yapılarının deniz ekosistemine olası etkilerine dair yeterli bilgi verilmemiştir.

Her ne kadar kıyılara inşa edilen beton yapıları, iskele bacakları vb. yapılar birer yapay resif işlevi görüp biyoçeşitliliği destekliyor diye düşünülse de bu tür platformlarda oluşan tutunucu fauna çoğunlukla, gerçek bir resif topluluğunun aksine tipik bir ‘kirlenme topluluğu’ özelliğine sahiptir (Dürr ve Thomason 2009). Yapay resiflerin doğal resifler gibi olmasa da bir biyoçeşitlilik zenginleşmesine katkı sunduğu açıktır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken konu bu biyoçeşitliliğin yerli türleri mi yok yoksa yabancı türleri mi çekerek gerçekleştirdiğidir. Örneğin hali hazırda herhangi bir resif bulunmasa dahi istilacı türlerin yoğun olarak etkisi altında bulunan proje alanı bölge için konuşacak olursak ne yazık ki yapay resifler yerli türleri değil yabancı ve istilacı türlerin toplanması için cazibe noktası olacaktır. Bunun örneklerini örneğin Meksika Körfezi’nde görmek mümkün. 2014 yılında yayınlanan bir makaleye (Dahl ve Petterson, 2009) göre yeryüzünün en istilacı türlerinden biri olarak nitelendirilen aslan balığının yapay resiflerdeki yoğunluğu doğal resiflere göre iki kat daha yüksek düzeyde rapor edilmişti. Hatta yapay resiflerde tespit edilen yoğunluk Batı Atlantik kıyılarında tespit edilen en yüksek yoğunluktu. Avcı karakterde olan bir balığın yoğunluğunun bu düzeyde artması, ortamdaki av konumunda olan diğer türlerin üzerinde de inanılmaz bir baskının şekillenmesine neden olacaktır. Ayrıca istilacı karakterde olan bir balığın yabancı olduğu bir ortama yerleşmesine de destek olacak bir yapı ile karşı karşıya olduğumuzu unutmamak gerekiyor. Benzer bir durum Karataş Belediyesi ve Adana Tarım İl Müdürlüğü ortaklığında Karataş kıyılarında gerçekleştirilen yapay resif çalışması için de geçerlidir. Normal şartlarda ortamda yoğunluğu oldukça düşük olan aslan balığı ve uzun dikenli denizkestanesi türlerinin yapay resiflerin etrafında kümelenerek varlık gösterdiği tespit edilmiştir.

2020 yılında yayınlanan başka bir çalışmada da (Schulze vd. 2020) yapay resiflerin istilacı ya da yabancı türlerin yaygınlaşmasına katkı sağladığına dair örnekler yine Meksika Körfezi üzerinden değerlendirilmiştir. İlgili çalışmada yapay yapıları işgal eden istilacı veya rekabetçi türlerin, doğal habitatlarda doğal olarak oluşan türlerin yerini alabildiği belirtilmiştir. Spesifik bir örnek olarak da, *Cliona* ve *Chondrilla* cinsi süngerlerin, mercan ölüm olaylarının ardından sert mercanların yerini aldığı ve mercanların yeniden kolonizasyonunu da önlediğinden bahsedilmektedir. Bahsi geçen süngerlerin doğal resiflerin yakınlarında destek amaçlı bırakılan yapay resiflerin yarattığı destekleyici mekanizma sayesinde bölgeye yerleştiği tahmin edilmektedir. Doğal olmayan deniz yapılarının bölgenin yerleşik olmayan türlerinin yerine başka türler için cazibe merkezi olması konusu oldukça önemlidir. Akdeniz, Süveyş Kanalı

yüzünden istilacı tehdidi altındadır. Dolayısıyla yapılacak her aktivitenin buna uygun olarak yapılması elzemdir.

Benzer bir durum proje alanında yapılması planlanan deniz içi yapıları için de geçerli olmasına rağmen ÇED raporunda buna dair herhangi bir tespit yada önlemden bahsedilmemiştir.

9. Projenin çevresel etkileri yeterince irdelenmemiş olup bazı önemli çıkarımlar maddeler halinde sıralanmıştır.
- ÇED raporu ekinde Dip Tarama Çevresel Yönetim Planı verilmemiştir.
- İnşaat aşamasında oluşacak kazı ve dolgu miktarı hesaplanmamış, Proje çevresinde yeterli döküm sahası olup olmadığı belirtilmemiştir. Ayrıca, kazıdan çıkan malzemenin ne kadarının dolgu işleminde kullanılacağı bilinmediğinden artan malzeme olacaksa döküm sahasına taşıma sırasında oluşma ihtimali olan toz emisyonu değerlendirilmemiştir.
- İşletme aşamasında kapasite artışı ihtiyaç duyulacak toplam çalışanın 100 (farklı yerlerde 110) olacağı belirtilmiş. Bu sayı beklenen elleçleme artışına göre fazlaca düşük kalmaktadır.
- İşletme aşamasında artacak yolcu sayısı ile yük taşıma işlerinden dolayı limanı ziyaret edecek bireylerin sayısı hesaplanmamış, atıksu, atık, toz ve gürültü oluşumunda bunlar değerlendirilmemiştir.
- Herhangi bir sera gazı emisyon hesabı yapılmamıştır. İnşaat ve işletme aşamalarında yakıt kullanımından dolayı oluşacak dolaylı ve direk karbon dioksit emisyonları, sınırlı da olsa mevcut bitki örtüsünün kaldırılmasından dolayı yok edilecek yutağa bağlı karbon dioksit tutulma miktarı hesaplanmalıdır.

10. ÇED Raporunda Halkın Katılımı toplantısı hakkında aşağıda sunulan bilgiler verilmiştir.

‘Proje kapsamında Çevresel Etki Değerlendirilmesi (ÇED) Yönetmeliğinin 9. Maddesi gereğince Halkı bilgilendirmek, görüş ve önerilerini almak için ‘‘Halkın Katılımı Toplantısı’’ Taşucu Park Dinlenme Tesislerinde 07.06.2022 tarihinde yapıldığı ifade edilmiştir. Toplantı yerinde halkın yoğun ıslıklar, düdükler, sloganlar ile projeye karşı güçlü tepkiler olmuş, halkın proje hakkında bilgilenecek istemediği, toplantının yapılmasının istenmediği ifade edilmiş ve toplantıya katılım sağlayan katılımcılar tarafından katılımcı listesine imza atmayacakları

14

Gsm: +90 530 149 01 46
Tel: +90 324 328 93 03
Faks: +90 324 328 83 02

cmomersin@cmo.org.tr
http://www.cmo.org.tr

İnönü Mh. 1402 Sokak Tokatlı Apt.
No:19 Kat-1 Daire-1 Pozcu / Mersin

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Anayasanın 135. maddesinde tanımlanan 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile 6235 sayılı yasaya göre kurulmuş kamu kuruluşu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

belirtilmiştir. Yöre halkının söz konusu projeye olan yoğun tepkisinden, projeye karşı olduklarından bilgilenecek istememiş olup toplantı Mersin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından sonlandırılmıştır.’

Çevresel etki değerlendirmesi, mevzuatta belirlenen yatırım projelerinin çevreye etkisinin değerlendirildiği, alternatif çözümlerle irdendiği ve gereken tedbirlerin alınmasının sağlandığı önemli bir planlama aracıdır. Çevrenin korunması için değerli olan bu araca halkın katılımı, hukuken düzenlendiği için hem idare hukuku hem de çevre hukuku açısından önemlidir.

Tüm demokratik devletlerde olduğu gibi Türkiye’de de ÇED sürecine halkın katılımı, ÇED sürecinin temel ve önemli bir bileşeni olarak görülmektedir. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2019 ÇED Çalıştay Sonuç Bildirgesinde; halkın katılımı, “çevresel etki değerlendirmesinin planlama, karar alma, izleme ve değerlendirme süreçlerine halkı dâhil etmek ve onlara danışmak için genel olarak kamu kurumları, özel sektör kuruluşları veya şirketler tarafından uygulanan organize, sürekli, iki yönlü bir iletişim süreci” olarak tanımlanmaktadır (Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2019).

Zira yaşadığı çevreyi yakından tanıyan halk, önerilen projenin çevresel etkilerini o bölgeye yabancı uzmanların farkında olamayacağı açılardan değerlendirip çevre için önemli olan ancak önemsiz sayılan konuların da dikkate alınmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda ülkemizde ÇED aracı ve halkın katılımı, hukuki düzenlemelerde yerini alarak uygulanmaktadır.

Türkiye’de ÇED sürecine halkın katılımının yetersizliği ve iyileştirilmesi zorunluluğu bir yandan ulusal diğer yandan uluslararası platformlarda belirtilmektedir. Halkın ÇED sürecine katılımı, hukuken düzenlenmiş olmasına rağmen bu katılımın pratikte etkin olmadığı bilinmektedir. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2019 ÇED Çalıştay Sonuç Bildirgesinde “halkın katılım sürecinin daha etkin hale getirilmesi” önerilerek, katılımın etkin olmadığı kabul edilmektedir (Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2019).

Halkın idari karar süreçlerine katılımının hukuken düzenlenmesi, halkın kamu işlerine katılımını kurumsallaştırarak bir katılım hukuku ortaya koymaktadır. Böylelikle yöneticilerin inisiyatifine bağlı olmaksızın hukuk kuralları, kamu işlerine ve karar mekanizmalarına halkın katılımını teminat altına almaktadır (Özlü, 2021).

Halkın katılım toplantılarından proje hakkında olumsuz bir tutum çıkmasına rağmen idare tarafından ÇED olumlu kararının verilmesi halinde mahkemeye taşınacak kadar ciddi uyuşmazlıklar ve birçok problemini de beraberinde getirmektedir.

Tüm bu bilgiler ve öngörüler ışığında İlgili ÇED raporunda ‘halkın proje hakkında bilgilenecek istemediği ve toplantının yapılmasının istenmediği ifade edilmiş’ olunması ve

TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ
ODASI

ÇED süreçlerinde ‘toplantı yapıldı’ olarak onaylanarak bir sonraki aşamaya geçilmesi ilgili projenin halkın katılımının sağlanılmadığı, süreç hakkında ikna edilmediği, halkın katılımı konusunda ilgililer tarafından yetersizlik oluşturulduğu görülmektedir. Nihayetinde ilgili yatırım hakkında ÇED süreci ile ilgili halkın katılımı temel ve önemli bir bileşeni olarak ortaya konulmadığı ve belirtilen ibarenin ÇED raporunda yer alarak onaylandığı katılımcılığın esas alınmasında eksiklikler yaşanarak ÇED raporunun meşruluğunu tartışır hale getirildiği açıktır.

11. Sonuç Yerine

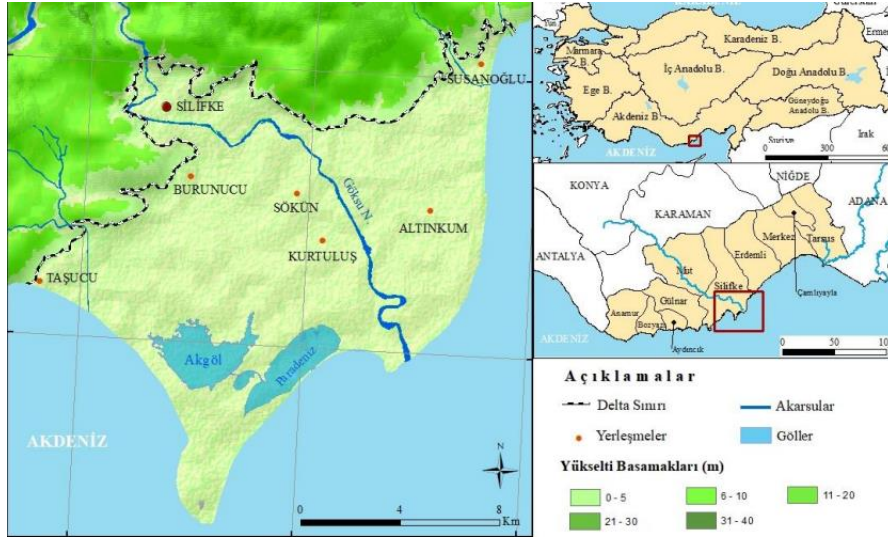
Proje alanının doğusunda Göksu Deltası Ramsar Alanı yer almaktadır. Göksu Deltası 1994 yılında Ramsar Alanı olarak ilan edilmiş olup, ayrıca Özel Çevre Koruma Bölgesi statüsü bulunmaktadır. Tabiat Varlıkları Koruma Genel Müdürlüğünün 13.06.2016 tarih ve 6374 sayılı yazısı ile proje alanı Göksu Deltası Sulak Alan sınırları dışında bırakılmıştır.

Projenin bütünü ve gelecek dönemlerde yapısı planlanan sanayi alanları ile birlikte Göksu Deltasının varlığı ve etkilenme düzeyini son derece kritik ve önemli buluyoruz. Bu açıdan değerlendirme raporumuzda Göksu Deltasına ayrı bir parantez açıp değerlendirme gereksiniminde bulunmaktayız.

Göksu Deltası

Sulak alanlar barındırdıkları zengin biyo-çeşitlilik nedeniyle dünyanın doğal zenginlik müzeleri olarak kabul edilirler ve buldukları bölgenin önemli çevresel sistemleri arasında yer alınarak koruma politikaları içerisinde değerlendirilmektedir. Türkiye'nin Akdeniz kıyılarında bulunan önemli sulak alan olan Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi göçmen kuşların göç yolları üzerinde bulunmakta ve bu kuş türlerine beslenme, barınma ve üreme ortamı sağlamakta ve ayrıca diğer birçok bitki ve hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır.

Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi alanı 226 km² ve toplam Delta alanı 15.000 ha'dır. Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi'ne ait bir görünüm Şekil 6'da verilmiştir.

Şekil 6. Göksu Deltasının Konumu

Göksu Deltasında Paradeniz Lagünü ve Akgöl olmak üzere iki adet önemli su kütlesi bulunmaktadır. Bu göller birbirleriyle bir kanalla bağlanmış durumdadır. Bu gölleri çevreleyen sazlık, bataklık alanlar sulak alan habitatlarını oluşturmaktadır. Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi göçmen kuşların önemli göç yolları üzerinde bulunması, 327 kuş türünü bünyesinde barındırması, Türkiye için önemli 140 kuş türünden 106 adedinin bu alanda bulunması ve nesli tehlike altında olan *Caretta caretta*, *Chelonia mydas*, *Callinectes spidus* (Mavi yengeç) türünün önemli üreme alanı olması nedenleriyle Türkiye’de RAMSAR alanı olan 5 önemli sulak alan içerisine girmiştir. Göksu Deltası Çevre Bakanlığı tarafından 15.03.1994 tarih ve 9415434 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile RAMSAR olarak bilinen Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi listesine dâhil edilmiştir (Özcan ve ark, 2004). Göksu Deltası sahip olduğu zengin ekolojik değerleri nedeniyle bir çok koruma statüsü almıştır. Bu statüler aşağıda belirtilmiştir.

- 1989 yılında Yaban Hayatı Koruma Sahası,
- 1990 yılında Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB),
- 1994 yılında RAMSAR alanı,
- 1996 yılında ise 1. Derece Doğal Sit ilan edilmiştir.

Göksu Deltası bölge florasında 352 bitki türünün varlığı tespit edilmiş olup bunların 8'i endemik tür 32'si nadir tür olmak üzere 40 adedi korunmaya ihtiyacı türler oluşturmaktadır.

Bilindiği üzere; Liman ve Liman Geri Sahasındaki Taşınmaz, 24.06.2009 tarih ve 27268 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararı ile "Turizm Tesis Alanı" fonksiyonu tanımlayan imar planı ile turizm alanı olarak değerlendirilmesine karar verilmiştir. Bu çerçevede Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) tarafından 22.06.2009 tarihinde onaylanan imar planına göre söz konusu alan Turizm Tesis Alanı ve Yat Limanı olarak düzenlenmiştir. Ancak bu plan açılan dava sonucunda Danıştay 6. Dairesi'nin 19.06.2013 tarihli kararı ile iptal edilmiştir. Tesis alanı daha önce sulak alan tampon bölgesinde kalmaktayken, Ulusal Sulak Alan Komisyonu'nun 13.06.2016 tarihli kararı ile Göksu Deltası Sulak Alan sınırları dışında bırakılmıştır.

Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından 28.12.2016 tarihli alınan karar ile alana yönelik 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı değişikliği, 1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1.000 ölçekli Uygulama İmar Planı onaylanmıştır.

Onay ile beraber alan Liman Alanı, Lojistik Tesis Alanı ve Sanayi Tesis Alanı fonksiyonlarına sahip olmuştur. Liman ve liman geri sahasında bulunan taşınmaz, Sümer Holding A.Ş. Taşucu Kağıt Sanayi İşletmesi adıyla 23.01.2017 tarihinde Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş. (TDİ)'ye devredilmiş ve özelleştirme çalışmaları yeniden başlatılmıştır. Liman; Özelleştirme süreci tamamlanana kadar TDİ tarafından işletilmiştir. 2021 yılında düzenlenen ihale kapsamında Taşucu Limanı (Liman Alanı ve Lojistik Tesis Alanı) 40 yıl süreyle özel bir firmaya 'İşletme Hakkının Verilmesi' ve Liman Geri Sahası'nda Bulunan TAŞINMAZ (Sanayi Tesis Alanı) "satış" yöntemiyle olmak üzere bir bütün halinde özelleştirilmiştir.

Yukarıda yer alan tüm çıkarım ve öngörülerin temel nedeni olarak;

- Tesis alanı daha önce sulak alan tampon bölgesinde kalmaktayken, Ulusal Sulak Alan Komisyonu'nun 13.06.2016 tarihli kararı ile Göksu Deltası Sulak Alan sınırları dışında bırakılması,
- Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından 28.12.2016 tarihli alınan karar ile alana yönelik 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı değişikliği, 1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1.000 ölçekli Uygulama İmar Planı onaylanması,

şeklinde başladığını söyleyebiliriz.

TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ
ODASI

Göksu Deltası içerisinde bulunan bir alanın önce sulak alanı dışında bırakılması daha sonra da plan değişiklikleri ile birlikte Lojistik Tesis Alanı ve Sanayi Tesis Alanı olarak belirlenmesi uluslararası birçok anlaşma ile koruma altında olan Göksu Deltası için son derece kritik bir viraj oluşturmaktadır.

Nihayetinde kararların yetkili ve ilgililerce sorgulanıp, tekrardan değerlendirme kapsamına alınıp GÖKSU DELTASI'NA zarar verecek hiçbir çalışma içerisinde olmayan uygulama kararlarının alınması son derece elzemdir. Keza bölgede sanayi depolama alanı ve sanayi tesislerinin içerisinde olduğu bir endüstriyel alan veya serbest bölge yapılması fikri GÖKSU DELTA'SINA geri dönüşümü olmayan sonuçlara sebep verecek olup ulusal ve uluslararası ekolojik bir değerimizin yok olmasına sebep verebilme potansiyeli oluşturmaktadır.

Sonuç olarak yukarıda yer alan tüm çıkarımlar nezdinde geçmişten günümüze dek Proje alanı için alınan özellikle 'sulak alandan çıkarılması' ve 'Lojistik Tesis Alanı ve Sanayi Tesis Alanı' planlama kararlarının gözden geçirilip tekrardan değerlendirilerek uluslararası ekolojik bir değer olan ve Ramsar Sözleşmesi ile koruma altında olan Özel Çevre Koruma Bölgesi Göksu Deltasını korumaya yönelik planlar geliştirmesi hususunda değerlendirmelerimizi kamuoyu ile paylaşıyoruz.

Gsm: +90 530 149 01 46
Tel: +90 324 328 93 03
Faks: +90 324 328 83 02

cmomersin@cmo.org.tr
<http://www.cmo.org.tr>

İnönü Mh. 1402 Sokak Tokatlı Apt.
No:19 Kat-1 Daire-1 Pozcu / Mersin

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Anayasanın 135. maddesinde tanımlanan 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile 6235 sayılı yasaya göre kurulmuş kamu kuruluşu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

TMMOB
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ
ODASI

KAYNAKÇA

1. Artificial Reefs in the Northern Gulf of Mexico: Community Ecology Amid the “Ocean Sprawl” , <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fmars.2020.00447/full>.
2. Bağcı H. R., Topal V. Göksu Deltası’nda (Silifke/Mersin) Tarımsal Değişiklikler, Coğrafi Bilimler Dergisi, 2022.
3. Çevresel Etki Değerlendirme Raporu, <http://eced.csb.gov.tr/jsp/ek1/38915>.
4. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, ÇED Çalışmayı Sonuç Bildirgesi, (2019). https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/son-calistay-sonuc-b-ld-rges-_07052019nha--20190516125823.pdf, Erişim Tarihi: 10.03.2020.
5. Dahl, K. A. Ve William F. Patterson, Habitat-Specific Density and Diet of Rapidly Expanding Invasive Red Lionfish, *Pterois volitans*, Populations in the Northern Gulf of Mexico, 2014 Nihai Dürr, S, Thomason J. C., Biofouling, 2009.
6. Boran, M. ve Alkan, N., Liman Operasyonlarının Çevresel Etkileri, Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi, 8(2), 99-105, 2018.
7. Özlü, R. M. Türkiye’de Uygulanan Çevresel Etki Değerlendirme Sürecine Halkın Katılımının Fransa’daki Uygulamayla Karşılaştırılması, Alanya Akademik Bakış Dergisi, 2021.
8. Sert, H., Deval, M. C. ve Taşkavak, E., Yoğun Sahil Kullanımının Side-Sorgun Boğaz Sahili’nde (Manavgat/Antalya) Deniz Kaplumbağası (*Caretta caretta* (Linnaeus, 1758) Ve *Chelonia mydas* (Linnaeus, 1758)) Populasyonlarına Etkileri, Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Tabiat Ve İnsan Dergisi, 2023.
9. T.C. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, <https://tvk.csb.gov.tr/goksu-deltasi-i-393> E.T. 28.3.2022.
10. TÜİK Veri Portalı (Tarımsal Üretim Verileri).

Gsm: +90 530 149 01 46
Tel: +90 324 328 93 03
Faks: +90 324 328 83 02

cmomersin@cmo.org.tr
<http://www.cmo.org.tr>

İnönü Mh. 1402 Sokak Tokatlı Apt.
No:19 Kat-1 Daire-1 Pozcu / Mersin

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Anayasanın 135. maddesinde tanımlanan 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile 6235 sayılı yasaya göre kurulmuş kamu kuruluşu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.